

SANAT EĞİTİMİNDE AİLENİN ÖNEMİ, "DIANNE DENGEL" ÖRNEĞİ

THE IMPORTANCE OF THE FAMILY IN ART EDUCATION, THE EXAMPLE OF "DIANNE DENGEL"

Emre KORKUT

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi, Resim İş Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi. Sivas/Türkiye
ORCID Number: <https://orcid.org/0000-0001-8840-4090>

Dr. Öğretim Üyesi Okan BOYDAŞ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi ABD, Sivas/Türkiye
ORCID Number: <https://orcid.org/0000-0002-3267-1058>

ÖZET

Hazırlanan bu çalışmada sanat, aile, eğitim kavramları Amerikalı sanatçı Dianne Dengel örneği üzerinden irdelenmeye çalışılmıştır. Kavramlar çeşitli kaynaklardan nitel araştırma yöntemlerinden literatür taraması şeklinde çalışılıp, bu kavramlar sanatçının iki çalışmasının örneklendirilmesi ile değerlendirilmiştir.

Çalışmanın evreni eğitim olarak seçilmiştir. Makalede seçilen evrenin geniş bir alanı içerisinde barındırmasından ötürü örneklem 'sanat eğitimi' olarak belirlenmiştir. Çalışmanın sınırlılıkları sanatçı Dianne Dengel örneği kapsamındadır. Elde edilen bulgular doğrultusunda kavramların açıklaması yapıp, konu bütünlüğü sağlanarak sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır. Problem durumu olarak, eğitim alanında ailenin katkısının olup olmadığı irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Dianne Dengel, Aile ve Sanat

ABSTRACT

In this prepared study, the concepts of art, family, education are tried to be examined through the example of the American artist Dianne Dengel. The concepts were studied from various sources as a literature review from qualitative research methods, and these concepts were evaluated by exemplifying two Works of the artist.

The universe of the study was chosen as education. The sample was determined as "art education" due to the fact that the universe selected in the article covers a wide area. The limitations of the work are within the scope of the artist Dianne Dengel example. In accordance with the findings, the concepts were explained and hte results was tried to be reached by ensuring the integrity of the subject. As the problem situation, it was examined whether the family contributed to education or not.

Key words: Education, Dianne Dengel, Family and Art

1. GİRİŞ

Sanatı duygu ve düşüncelerin insan ruhunda oluşturduğu devinimsel etkilerin sonucunda ortaya çıkan ürünlerin bütünü olarak tanımlamak mümkün olabilir. Bu tanım çerçevesinde, duygu ve düşüncelerin sanat yapıtına yansımalarının da farklılık göstermesini beklemek gayet doğaldır. Farklı bakış açılarının sonucunda sanat nesnesinin çeşitliliği her sanat disiplinde farklılık göstermektedir. Sanat yapıtı üretildiği zamanın bir göstergesi niteliği de taşımaktadır. Bu durumu dönemin sanat akımlarından etkilenecek resim yapan sanatçıların eserlerinde görmek mümkündür. Bazı sanatçılara bakıldığında birden çok sanat akımına dâhil oldukları ve buna bağlı olarak da eserler ortaya çıkardıkları görülmektedir. Bu çalışmada Amerikalı sanatçı Dianne Dengel'in sanatına, ailesinin etkileri değerlendirilmiştir.

2. SANAT NEDİR?

İnsanın var olduğu her dönem de sanatın tanımı farklılık göstermiştir. Farklılığın nedeni de her insanın farklı bakış açıları ve düşünce yapılarına o dönemin üslubuna sahip olmasındandır. Sanatın tanımını Çakmakçı, "çok sayıda insana seslenebildiği, ortak acılar ve sevinçlerle, insan olma çabamızla birleştiği müddetçe bir anlam kazanır. Burada sanat, sanatçıyı zorlar. Onu en gündelik, en evrensel gerçeğe bağlar" şeklinde yorumlamıştır (Çakmakçı, 2020). Bu tanım için sanatın evrensel bir dil oluşturması, geçmiş ve gelecek ile bağ kurması gerekliliğine vurgu yapıldığı görülmektedir.

Türk Dil kurumuna göre ise sanat, “Bir duygu, tasarı, güzellik vb.nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık” şeklinde tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu Sözlüğü, 2020). Bu tanım sanatın duygu ve düşüncelerin devinimi sonucu ortaya çıktığının kanıtı niteliğindedir. İnsanın duygu ve düşüncelerini etkileyen olaylar ve deneyimler sanat için malzeme olma niteliğindedir.

Her sanatçı estetik kaygıları göz önüne almasının dışında geçmişteki deneyimlerini ve birikimlerini de eserlerine yansıtmaktadır. Bu birikimler akademik alanda olmakla birlikte manevi birikimler olarak da ele alınabilir. Manevi birikimler, sanatçının yaşamı boyunca yaşadıkları ile ilintilidir. Yaşantı yoluyla elde edilen birikimlerin eserlerde yansıtıldığını görmek mümkündür. Bu yansımanın çıkış noktası da yine içsel bir devinimin ortaya çıkması ile mümkündür.

İçsel devinim ve düşüncelerin tüm insanlarda farklılık göstermesi sanatçıların, sanatlarını ortaya koyarken hangi düşünceyi ele alarak oluşturduğunu göstermektedir. Sanatçının sanatı icra ederken döneminden de etkilendiği göz ardı edilmemelidir. Böylelikle kimi sanatçılar döneminin sanatını yansıtırken, Dianne Dengel gibi sanatçılarda eserlerinde içsel yolculuğunu temaları haline getirmektedir.

3. EĞİTİM NEDİR?

Türk Dil Kurumu eğitimin tanımını, “...çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye...” (Türk Dil Kurumu Sözlüğü, 2020) şeklinde vermiştir. Bu tanıma göre bireylerin yaşadığı toplumda yer almaları için o toplumun gerekli görgü ve kurallarına uymalarına, bu görgü ve kurallarında eğitim ile kazanılacağına vurgu yapıldığı gözlemlenmektedir.

Müge Esra Kartal eğitimi, “bireyin davranışında, kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istenilen yönde (eğitimin amaçlarına uygun) değişme meydana getirme sürecidir” şeklinde tanımlamaktadır (Kartal, 2020).

Kaynaklardan elde edilen bulgular ‘eğitim’ için; insanın kendini gerçekleştirmek adına, istedik davranışları sonucu meydana gelen bilinçli değişimi olduğunu belirtmektedir.

4. AİLE KAVRAMI VE AİLENİN SANAT EĞİTİMİNDE ETKİSİ

Türk Dil Kurumu aileyi, “aralarında evlilik ve kan bağı bulunan, koca, karı, çocuklar, kardeşler vb.nin oluşturduğu, toplum içindeki en küçük bütün” olarak ele almıştır (Türk Dil Kurumu Sözlüğü, 2020). Aile gerek birey için, gerekse toplum için önemli bir yapı taşıdır. Bireylerin bir araya gelmesi ile aileler oluşmaktadır. Ailelerin bir araya gelmesiyle de toplumların oluştuğu gerçeğinden yola çıkarak, ailenin topluma yön veren bir yapı taşı olduğu savı ortaya konulabilir. Bununla birlikte toplumu oluşturan bu bütünün bireylerin içinde bulunduğu yaşam alanına etki ettiği de bir gerçektir.

Din psikolojisi uzmanı Hüseyin Peker ‘sorularla aile’ adlı yazısında aile kavramı için, “... çocuğu bireycilikten kurtararak sosyalleştirdiği gibi, onu yalnızlıktan ve ruhsal boşluktan da kurtarır. Çocuğa toplumun bir elemanı olduğu bilincini kazandırır, sorumluluk duygusu aşılar” (Peker, 2020) görüşünü savunmuştur. Bu tanım ailenin çocuk üzerinde büyük bir etkisi olduğunu destekler niteliktedir. Bu durumda aile, çocuğa daha ilköğrenimleri başladığında nasıl bir eğitim verirse, sonraki dönemlerde bunun dönüşünü o denli iyi ya da kötü alma ihtimaline erişecektir. Aile, istisnai durumlar haricinde bireylerin hayata dair öğrenmeleri, uygulamaları ve düşünce yapılarının şekillenmesinde de etkili olmaktadır.

Tüm bunlar ailenin önemli bir yapı olduğunu, bireyin manevi varlığının farkına vararak kendi bilincini oluşturması ve gerçekleştirmesinde etkili olduğunu göstermektedir.

Bu bağlamda aile rolü taşıyan bireylerin, bir sanatçının doğumunda ne denli etkisinin olduğunu Dianne Dengel örneği üzerinden değerlendirilmesinde fayda vardır.

5. DIANNE DENGEL VE SANATINDA AİLESİNİN ETKİSİ

Dianne Dengel, 1 Ocak 1939’ da Amerika’da maddi sıkıntıları olan bir ailenin kızı olarak dünyaya gelmiştir. Henüz 3 yaşında resme olan ilgisi annesinin dikkatini çekmiş, o dönemdeki maddi sıkıntılar içerisinde kâğıt ve kalemi olmadığı, buna rağmen annesinin, çalıştığı gömlek dükkânındaki gömleklerin içinden çıkan ve gömleği dik tutması için kullanılan kâğıtları resim yapmak için kullanmıştır. Sanatçı maddi sıkıntılar içerisinde bir yaşam sürmesine karşın kendini resim alanında geliştirdiği ve bu gelişiminde annesinin büyük desteği olduğunu dile getirmiştir. Sanatçının resim alanında herhangi bir eğitim almadığı gözlemlenmiştir. Çalışmalarında, maddi açıdan çok iyi olmayan ama bu hallerinde mutlu olmayı başaran insan figürleri

oluşturduğu görünmektedir. Bu insan figürlerini de o dönem annesinin eve getirdiği dergilerdeki figürlerden esinlenerek ortaya çıkardığı kaynaklarda belirtilmiştir. Sanatçı annesine oldukça önem vermektedir. Sanatçının adına açılan web sitesinde; annesinin en büyük destekçisi olduğunu belirterek kendisini her zaman desteklediğini söylemesi bu durumun en bariz örneğidir. Sanatçının resimlerinde sade ve sıradan kimi zamanda yoksulluk içinde yaşayan ama buna rağmen mutlu oldukları gözlemlenebilen insan figürleri oluşturması, annesinin destekleyici olmasından etkilendiğini de göstermektedir.

Sanatçının en bilinen tablolarından birisi olan ‘Mutluluğun Resmi’ buna en güzel örnektir. Diğer tablolarında da mutlu insanların varlığı göze çarpmaktadır.

Görsel 1. “Mutluluğun Resmi” <https://www.neverge.com/icerik/mutlulugun-resmi/>

Görsel 2-<https://images.fineartamerica.com/images/artworkimages/mediumlarge/2/dd044-dianne-dengel.jpg>

Tabloların genelinde sıradan yaşamları olan insanların, bir arada olmalarından dolayı mutlu olduklarını temsil eden temalardan oluştuğu görülmektedir. Bu temalarda en dikkat çekici noktalardan birisi de bu insanların hallerinden gayet memnun ve mutlu görülmesidir. Bu durumda sanatçının geçmişindeki hayatına dair izleri eserlerine yansıttığını söylemek mümkündür.

Gerek sanatçı gerekse sanat eseri arasında bir bağın olduğu yukarıdaki görsellerde de görülmektedir. Eserlerinde oluşturduğu temalar birçok insanın hayatta karşılaşılabileceği bir durumdur bunu evrensel bir şekilde yansıttığını da söylemek mümkündür. Evrensel olarak ele alınan eserlerin de ortak bir payda da insanları birleştirdiği görülmektedir. Sanatın ortak bir dil olarak kullanılması sanatçının evrensel bir yapıt ortaya koyması ile mümkündür. Gerek teması gerekse tekniği açısından tüm insanlığın kabul gördüğü eserlerin bugün ki gibi gelecekte de aynı etkiyi uyandırıp aynı şekilde kabul görüleceği düşüncesi oluşmaktadır. İnsanı diğer canlılardan ayıran düşünme ve akıl yürütme yetisi, duygu ve düşüncelerinin yoğunluğu ile birleştiğinde

ortaya çıkan; sanat nesnesi, sanat düşüncesi, sanat eylemi gibi kavramların meydana geldiği görülmektedir. Kavramları oluşturmada sanatı icra eden bireylerin geçmişleri veya gelecek için düşünceleri, aile yapıları, yaşadığı coğrafya, aldığı akademik eğitimler, sanatın ortaya çıkışında belirleyici rol oynadığını ortaya koymaktadır. Tüm bunların birleşmesi sonucu sanat eserleri ortaya çıktığı düşünülerek makalenin kapsam sınırlılığı açısından Dianne Dengel'in eserlerinde yaşantısına dair izler görülmektedir. Bunun en bariz görünen şekli yaptığı resimlerde yoksul insanların mutlu tasvirleridir. Tablolarındaki insanların tasvirleri genel olarak ele alındığında maddi sıkıntıları olan ama hayatlarından memnun ve mutlu olmaya çalışan insan betimlemeleridir. Tüm bunlar ele alındığında eserlerindeki mutlu insan figürlerinin ilham kaynağı, sanatçıyı her zaman destekleyen annesi olduğu bir kez daha kendini göstermektedir.

6. SONUÇ

Bulgular ve çıkarımlar doğrultusunda ailenin sanat eğitiminde önemli rol oynadığı ortaya çıkmıştır. Sınırlı imkânlar ve yoksulluk durumlarında ailenin manevi desteği kişinin sanat alanında kendisini yetiştirmesi açısından olumlu etki oluşturmaktadır. Makalede ele alınan sanatçının hayatında da görüldüğü üzere kısıtlı imkânları iyi duruma getirmeye çalışan bir anne, sanatçının resimlerinde mutlu insanların betimlenmesinde kaynak oluşturmaktadır. Sanat eğitiminde her ne kadar yetenek ve imkânlar önemli olmuş olsa da manevi olarak ailenin katkısı büyük olduğu kanısına varılmıştır. Tüm bu gerçekler doğrultusunda Dianne Dengel'in sanatına olumlu katkı sağlayan aile olgusu, kişinin eğitiminin ailede başladığı gerçeğine iyi bir örnek olarak görülebilir.

KAYNAKÇA

Çakmakçı, A. A. (2020). Feniks Felsefi- Kültürel-Hümanist Dergi. Feniks Felsefi- Kültürel-Hümanist Dergi Web Sitesi: <http://www.feniksdergi.org/nedir-sanat/> adresinden 19.12.2020 tarihinde saat 13.19'da alıntılanmıştır.

Dengel, D. (2020). Dianne Dengel Web Sitesi: <https://diannedengel.com/about/> adresinden 19.12.2020 tarihinde saat 13.22'de alıntılanmıştır.

Kartal, M. E. (2020). Eğitim Bilimleri. by552mugesrakartal.wordpress. Sitesi: <https://by552mugesrakartal.wordpress.com/egitim-nedir/> adresinden 19.12.2020 tarihinde saat 14.32'de alıntılanmıştır.

Peker, H. (2020). Sorularla Aile. Sorularla Aile Web Sitesi: <http://www.sorularlaaile.com/aile-nedir> adresinden 19.12.2020 tarihinde saat 15.11'de alıntılanmıştır.

Türk Dil Kurumu Sözlüğü. (2020). Türk Dil Kurumu Sözlüğü Web Sitesi: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 19.12.2020 tarihinde saat 15.37'de alıntılanmıştır.

Görsel Kaynaklar

Dengel, D. (2020). Neverge. Neverge Web Sitesi: <https://www.neverge.com/icerik/mutlulugun-resmi/> adresinden 19.12.2020 tarihinde saat 13.21'de alıntılanmıştır.

Dengel, D. (2021). Pixels. Pixels Web Sitesi: <https://pixels.com/art/dianne+dengel> adresinden 03.01.2021 tarihinde saat 08.49'da alıntılanmıştır.